

Atstāstājs:

„Baltijas Semkopis” Administrācija, Mērs-Nīgas Rāķu-celā Nr. 14, Puhziņu Gedertā un bedra grahmatu-bodē. Vēstam Nīgā: Alšberga un Kapteina grahmatu-bodis. Zītās pilfēhtās: wifās grahm.-bodis. Uf laukeem: pee pagastu-waldem, mahžitajem, kfolotajem, 2c.

8. gads.

Rīgā, 13. oktobri.

Makšā ar peefubstifchann par pafsi:

Ar Beelikumu: par gadu 3 rubl., bej Beelikuma 1 rubl. 60 kap.  
Ar Beelikumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 60 kap., bej Beelikuma 85 kap.  
Makšā ekpedizijā un grahmatu-bodis faucmot:  
Ar Beelikumu: par gadu 2 rubl. 50 kap., bej Beelikuma 1 rubl.  
Ar Beelikumu: par 1/2 gadu 1 rubl. 30 kap., bej Beelikuma 55 kap.  
Beelikums ween par gadu 1 rubl. 50 k., par 1/2 gadu 80 kap.

Studinajums, 8 kap. par fihu rakstu rindinu, nem pretim S. Alunans, Jelgavā; Leepināš, Behtā; Salleneeks, Baukā, un administrācija, Rīgā.

Baltijas Semkopja redakcija, administrācija un ekpedizija atronahs Mērs-Nīgas Rāķu-celā Nr. 14.

## Saimneezibas nodala.

### Par auglu dahrsu kopschann, it fewifchki par auglu koku stahdichannu.

(Beigums.)

Mērsenju auglu kopeji, kur seme ir gauschi dahrga un ari daschi kursemes un Widsemes masgruntneeki, kas nopeetni ar auglu dahrseem nodarbojohs isdara fawods dahrsods jeb tanis weetas, kur ir nodomajuschki dahrsus eegrosit, ta fauzamo rijoleschonu, kas pastahw eefsch tam, ka seme teel wiflabaki zaur ralkschanu ar fchipelem nereti lihds wefelai arschinai dskli ta agreeesta, ka apalkscheja laheta nahf wirsu un wirseja apalkschā. Schahda semes istrahdashana isnahf wifai dahrgi, kadeht daudsi ne wifu dahrsu, bet tikai to stihpu, kura koki stahdami lahda afs platuma rijole. Saprotams, ka fcha apstrahdata semē naw wajadsigs gadu agraki bedres rakt; fche ari nenoteel semes fchschanahs, tadeht lozini teel stahditi til dskli, ka tee agraki semē atradufchees. Scho semes istrahdashanas wifsi eewehlam katram lam til fpehks. Tur aug koki netil ween daudf labaki, bet ar teel domats, ka teem til drihs nepeemotoees dashas fehrgas, par peem. brants, to man ari pats is faweem peedfihwojumeem apleezinaja lahds koti zeenits semes un dahrsu kopejs, masgruntneeks N. lgs, is Zukuma apgabala.

Ari ne katrā semē derigs rakt bedres. Ta par peem. auffsā un gauschi flapja, bet it ihpafchi tanī semē, par kuru mehds fazit, ka ta fatur grunts uhdeni, nemas nedrihsti kofus bedrēs stahdit — tahdā semē koki padodahs dashadahm fehrgham. bet wifwairaf jau pirmā aulstakā seemā nofalst. Tahdās weetas koki ir stohdomi pawifam wirfsemes; deht lam apshmetā weeta eest meetu ap kuru istaifa po-augstinajumu no labahm semem, uf fcha tad usleek lozianu un wina fahnites istaifa uf wifahm pufem weenadā lahribā, kuras tad apber ar peewestahm jeb turpat no wifklohrtas nemitahm semem, ja ta naw flakta, til augstu, ka lozianfch atrodahs semēs drufku dsklāki, nelā tas agraki bijis un ari semju rintis ir jataifa leelaks par lozina fahnem. Pee koku stahdichanas bedrēs wifpirms eeber kahdu daku no melnās jeb labakas semes bedrē, kur to bedres dibenā islihdsina. Tad ap eefprousto meetu istaifa no labahm semem laudfiti, uf kuras tad fahnēs ar rolahm ruhpiigi uf wifahm pufem isplahda, pee lam tabs jaleel tā, lai winas eetu pa labo semes lahrtu, bet ne stahwu, flakta semē eefschā un pats lozianfch jaleel tā, ka tas atrahstos pahra zolas augstaki neta agraki semē fehdjeis, jo dsklakā lozina eestahdashana daudf stahdigala neta fellakā. Papreeksch teel behrtas uf fahnitem smallakās melnās semes, kas pee bedres ralkschanas bija fewifchki famestas, jeb ja wifkahrta ari bija flakta, tad teel peewestas labakas semes, kas teel nemitas is grahwojem, pagalmeem u. t. j. pr. Smallakās semes ir jaber tadeht papreeksch, lai tabs labi peeglaustos pee fahnem un nepaliftu tuffchas weetas, kadeht ari stahdot lozianu wajaga drufku patrizinat, tikai ne wifai stipri, jo zaur to waretu apraut smallās fahnites. Uf melnās lahrtas tad teel behrtas apalkschejas semes, lamehr lozianfch ir deefgan ar semem apmests. Pehz tam ja-apmin ar lahjahm bedres malās, bet ne fahnēs, zaur lo izelahs wira fahnem po-augstinajums, lam teel eestahs uf widu slih-pums, lai uhdenā lozianam peetiftu. Pawafari stahditi loziani kreetni aplejami ar uhdeni, ja faufs laiks; rudenī tas naw wajadsigs.

Ja loziani ir pareisi audseti, tad to fahnēs ari bus kreetnas un tadeht apgreeschami tikai zaur ralkschanu famaitatee faktu gali; tikai tabs leelalahs fahnēs, kas eet stahwu semē un kuras pee stahdichanas gruhti isleekt tā, ka tabs eetu horizontali, ir pehz eefpehjas ihf apgreeschamas. Pee stahdichanas teel ari agreeests kronis, pee lam, ja kronis wehl mas, jeb to grihetu stipri pahrtahst, tad sari ir ja-agreesch ihf, wira treshā waj zeturtā pum-pura; zaur stipru agreeeschannu panahf fpehzigu sari peeaugschannu, no kureem tad weegli wajadsigu kroni eegrosit; — lozianus, kureem kronis jau ir gataws, war agreeest garaki. Daudsi doma, ka lozianfch ir jaestahda tapat pret seemeli, pret wafaru u. t. j. pr., ta tas agraki semē atradees un tadeht tos jau pee istralkschanas tahdā sira

apshimē. Preekch lozineem no kfolas nemitahm tahda eestahdashana naw wajadsiga, teem ir gluschki weena alga ka tos fcha sira stahda, bet preekch leelakeem jeb wezakeem kofeem gan ir jaewehro, ka tee atrodahs pret seemeli, wafareem u. t. j. pr. tapat ka agraki.

Eestahditee loziani pirmās 2—3 gads jafeen pee meeteem, bet pirmai feschannai jabut flahbanai, tadeht ka seme un lihds ar to ari loziani fchschahs, kuzi, ja tee butu sikhwi pee meeteem peefeti, paliftu karajotees un zaur to aprautu smallās fahnites. Pehz pufgada, kad seme jau pilnigi noshdufees, teel isdarita pilnigā peefeschana. Meeteem jabut glumeem, bej sareem un jafneeds til lihds kronam, jo zitadi loziana sari no wehja fchurp un turp wanditi ap meeta galu fashdē misu. Ari wehlatā laikā pawifam sikhwa lozianu peefeschana pee meeteem, ta ka wehjhch tos newar kufinat, ir atshita par flahdigu. Tadeht nefeen wis lozianu pee weena meeta diwreis, bet feen par peem. tā: eest meetu eeflihi un tajā weeta, kur tas ar lozianu fahrufojohs nem fahseem; waj ari eedfen diwus meetus, katru fawā pufē, ta ka lozianfch atrodahs widū, — fcha feeti loziani meetus nepalar un war wehja brihwi kufitees. Wajaga but gauschi ulmanigam, lai zaur feschannu nefamaitatu loziana misu, tadeht tad it ihpafchi jafeen ar rihfstem, jeb zitahm zeetahm faitem, nepezeeschami wajag apthit lozianu eepreeksch waj nu ar tahfi, waj ar lupatu, waj ar zitu ko wairakahm lahrtahm un reisu reiseem pahihdit faiti waj augstaki, waj semaki.

Muhfu deefgan aulstā klimatā netil ween jaunee loziani, bet ari pat pawezeee daudfreis zeesch no falahm; tadeht par jaunajem, kas daudf wahrigaki, it fewifchki jaruhpejohs. Tapat ari pawafari pee fltahm deenahm un aulstahm naktim zaur stipru fahidichannu un ahtru atdfichannu beechi jo beechi atlobahs misa deenwidus pufē, kadeht ari lozianfch, ja nu gluschki naw beigts, tad tal stipri famaitats. No fcha wifa war isfargatees, ja lozianu jau rudenī wifaplahrt apfeen ar fahmeem, needrem, kalwem, waj ar zitu ko.

Veelu postu padara muhfu jaunee auglu dahrseem faki un peles — lozianu misu aprimsdami; pirmee wifu zelmu un otree pee fahnem lahdas zollas wirfsemes. No pirmeeem war isfargatees zaur augschā minetu apfeeschannu, tikai tai tad wajaga notift ari pee leelakeem sareem, kas deefgan gruhti isdarams. Walmeeras apgabala dashi kreetnatee dahrsa kopeji pret fcheem postitajem ar weifmi leeta pafschagawatotos fmehrus is biffahlem, atmesu darwas un lahdeem ziteem weeleem. Stahdā gauschi fneegainā seemā, kad faki wifwairaf uskriht lozineem, mums pafcheem lahda fcha apgabala koku kfolā gadijahs redset, ka faki til tos lozianus bija krintis, kas nebija ar no mineta fakaifijuma fahmehretu zimdu aptauisti.

Pret pelem ari ir dashadi lihdselki: ka wairaf pahstamans un wairaf derigus peeminesim: fneega famihschannu ap lozineem (bej fneegainā seemā peles lozianus nefremt), zaur to fahruht wira alas un fataifahs ledū, ta ka peles newar wairs loschahst; tas teel darits lahdas pahra reifas seemā, it fewifchki februara mehneft, jo tad wifwairaf peles uskriht lozineem. Ari eewehlejama lozianu apalkschas apfeeschana ar dselteno akaziju, behrsa waj ar ziteem no pelem ne-eeraudfiteem sareem. Ja weenu waj otu no fcheem lihdselkeem isleeta, tad peles nefahdas flahdes newar padarit.

Wehl japeemin, ka rudenī stahditus lozianus ir derigi apbeht wifaplahrt ar ruhfu, spakeem, waj ar zitu ko, ta ka teem wirfahnem naw melenās, zaur lo tee daudfreis zeesch no aulstuma. Bet it ihpafchi fche ir jagreesch leela wehriba uf pelem, jo tabs tahdā mahjokli lahbraht peemih.

Ziti auglu dahrsus neapstrahdā, plauj til sahli, ziti atfal apstrahdā, stahda lahpostus, fehz kanees u. t. j. pr. Waram fazit, ka apstrahdashana un feschana un stahdashana pate par fewi naw flahdiga, bet ir wehl eewehlejama tadeht, ka pee winas seme teel mehflota un teel uftureta weenadi irdena. Bet kad eewehrojam zil mas muhfu auglu koku kopeji pee apstrahdashanas uf to raugahs, ka koku misa neteel fashladata, tad waram gan fazit, ka labaki ir, kad auglu dahrsus neapstrahda.

Sawu rakstu beidsof butu wehl japahrruna tas, ka teem jaefahf, kas grih jaunus dahrsus eegrosit. Mehš

tā otradi eefahfam tadeht, ka muhfu semkopjeem, ja teem naw pa leelakai dalai jau pafchi dahrsi zaur lahdu koku eestahdashannu nodibinati, tad wifmajaf dahrsu weetas zaur ehlahm, fehtahm un ziteem eemesleem noliktas, kadeht ar ne katris wairs muhfu domas par dahrsa weetas iswehleschannu waretu derigi isleekat un tadeht ar tas wifpahrigi majaf derigs.

Pee jaunū auglu dahrsu eegrosichanas ir leela wehriba jagreesch uf fcho semes stahwolli. Sakau dahrsi par peem. isdod gahrdas fahnēs semās un mihlās eelejās, bej preeksch auglu kofeem ir jaxem mehreni augstas weetas, zitadi isfahschanas breefmas ar tad naw beiguschās, ja pat fcho semi isfauzē. Wafaras augumi neapstahjohs laikā, neteel gatawi un tadeht par seemu nofalst. Wifargafchana wifmajaf no seemela un rihta pufēs ir notaf wajadsiga. Ja ir eefpehjamā isleekat dabigu aifargafchannu, zaur mescheem, kalneem, waj ar zaur leelahm ehlahm, tad tas ir gauschi labi; zitadi ir nepezeeschami wajadsigs pafcheem isaudset to tajās pufēs, no lam draud leelakās wehtras. Schim noluhkam der dashadi koki, wiflabaki egles, kas weenadi ir salas un no pafchas apalkschas ar lupleem sareem augdamas istaifa zeeschu feenu. Peeteel pat ja til weenu rindu egli zeeschi nostahda, bet protams ka ir wehl labaki, kad tabs wairaf rindās fashdā.

Par pafchu semi runajot, jafaka, ka ir wehlejamā lai wifkahrta butu — no 7—10 zollu beesā. Sinams daudfreis ir meerā jabut ar pulka plahnaku wifkahrtru, kadeht ar tad seme ir japahrlabo ar zitu — peewestu semi. Schim noluhkam wiflabaki der melenu seme, waj ar melna seme, no welenainahm, augligahm weetahm, lahdas par peem. semi gulofchās plawas. Bet ta ka fchis darbs ir deefgan gruhts, tad daudsi pahrlabo fawu semi ar kuhsmehfleem, kuras leel wirfsemes ap koku, tikai negluschki pee zelma, un tad pehz gada laika eerof semē. Par apalkschejo semes lahrtu runajot, jafaka, ka tai muhfu aulstā klimatā wajaga fashahwet is uhdeni zaurlaisdamas semes. Smoga un taula, faturofcha fewi ilgi uhdeni, semi gulofcha, bet it ihpafchi tahda seme, kas fatura ta fauzamo gruntsuhdeni, muhfu klimatā koti bihtama. Awotainā semē newar but nedomas no auglu-koku kopschanas.

Uf muhfu auglukofeem ahbele wairaf panefs flapjumu, aulstumu un fmagu mahla semi. Wiflabaki wira der mahlainā smilts un smiltmahlainā seme ar melnās semes peejaulumu.

Bumbere pagehr dskli, faufu un fltu semi; wiflabaki wira der smiltmahlaina melnā seme — aulstu mahla semi bumbere neistura.

Pluhme jeb glome isdodahs muhfu klimatā labi til weegla un faufā semē.

Uf wifahm muhfu auglu koku fortem ar wifflitako semi — weeglu smiltseemi, ar melnās semes peejaulumu, pahrtel kirsis. Pahstamee, flawenee kirschu dahrsi Wladimiras un Berlines apfahrtne, atrodas weegla smiltseemē.

Ar fcho tad mehš tagad fawu raksteenu par auglukoku kopschannu nobeigsim. Seetinformu Zahnis.

## Saimneezibas padomi.

### Auglu koku mehflofchana.

Tā ka auglukoki semei atnem it ihpafchi daudf fosforflahbuma, kalija un flahpekla, bet fcho weelu daudf dahrsu semēs mas, tad it ihpafchi jaruhpejohs, ka kofeem fcho baribas weelu netruhtu, ja griham, lai tee labi augtu un kreetnus auglus isdotu. Ja kofus wairaf mehfloram ar flahpekli faturofcheem mehfleem, tad tee brangal falo; turpretim ja teem wairaf peewedam fosfora flahbumu un kaliju faturofchus mehflus, tad auglu koku seedu pumpuri un sinams ari pafchi seedi un augli kreetnal atihstahs; pehdjeje fatura fcha atgadijumā it ihpafchi daudf wairaf zutura. Ta tad zaur mehflofchannu mums eefpehjamā, waj hu koka salokfnibu jeb ari auglibu weizinat un taphz ari pee mehflofchanas ar weenu wajaga but flaidribā, ko mehš zaur to griham panahf. Ja griham, ka auglu koki, kas zaur falu, kufaineem u. t. pr. zeetufchi jeb ari zaur wairaf gadigu, bagatigu auglu neschannu neschzigi tapufchi, fahktu fpehzigal sakot, tad tos der wiflabaf ar flahpekli faturofchahm weelahm mehflot.



Bet ja gribam foku auglibu pawairot, no teem wairaf un labafus auglus eegut, tad tee jamehlo wiflabaf ar kaliju un fošora fhabbumu faturofcheem mehfleem. Ja gribam abus noluhfus reifa panahlt, foku fafofchanu un auglibu pabalstif, tad jamehlo waj nu ar maifjumum, faš bagats ar kaliju, fošora fhabbumu un fhabvefli, jeb ari pawafari war mehflot ar fhabvefli bagateem mehfleem, lai foki labaf fatotu, un augufta ar kaliju un fošora fhabbuma bagateem mehfleem, lai augli, fa ari patš foks un nahfofča pawafari feedu pumpuri labaf attihftitš.

### Dafchadas finas.

#### No eefchfemes.

Rigas flauweru artels. Preefch Rigas oštā eenahldamu fugu veelahdefchanaš un iſlahdefchanaš ir uš 1866. godā no waldbiſas apšiprinatu ſtatutu pamata tagad ihpaſchš Latweefchu flauweru artels faſtahdijees un ſawu darbofchanaš jau uſfahjīs. Mehš preezajamees par jauno beedribu. Deela data no Latweefcheem pawada zauru wafaru uš fugeem pahrtiku pelnidami. Bet deemſchehl flauweru liktenš lihdi ſchim „wezajā Rigā“ bija deefgan grofišgš. Kugu lahdefchanaš darbus peenehma no fuga kapteizeem un kantoreem tā fauktee „wirſflauweri“, luei pehz tam darbus iſdewa tahta, flauwereem, ihſtajeem darbu daritajeem, ne puſi no lahdefchanaš maſkaš nenoweheledami. „Wirſflauweru“ lungeem, ſinamš, bija gluſchi weena alga, ſahdi ſrahdneeki darbu ſrahdoja, wizu weenišgā zenfchanaš bija tikai ta, fa teem lahdefchana jo maſaf iſmaſkatu un paſcheem jo wairaf pelnaš ailiſtu. Saprotama leeta, fa pee tahdeem apſtahkeem kreetnajeem fugu „darbineeſeem“ bija deefgan geubta diſhwe. Daſchadi waſanki, ſinamš, bija gatawi, par pahri ſikem un pahri mahrzikahm maiſes „wirſflauweru“ lungeem kalpot. Tahdam jau wafarā peeteel, kad til ſahda iſcharka galwā un ſille wehderā. Par drahnahm un lahju apgehrbu jau wizam maſa ruhpefchanaš; peeteel pilnigi, kad tilai laut ſahdahm lupatahm failo meefu war apſegt, lahju apawam labas pat ſehtmali noſweeſtas tupeleš, kuraš ir lupatu laſtijaš ſchihdš wairš nepazel. Deenwidū mihlſtu mihlſtaiš ſpilweniš Daugawmalā uš zetaeem almezeem un nakli taš pahrfapno ſem ſilajahm debefim. Tahdam wihram, ſinamš, ari beefchi ween gluſchi newiſchuš eeliſhda ſahda ſauja faſtjaš, ſahls u. t. pr. aſotē jeb leelajā ſahatā, — wizam jau nelahda paſpehle, kad to ari uš pahri mehneſcheem eeelē krahtia. Bet ko lai dara godišgš, kreetniš ſrahdneekš, lam ſawa ſamilija mahjāš, lam behrnu ſkolofchana ruh, kaš newar wiš fa pehdigaiš waſankiš laudim rahditeeš? Jaſtrahdā ari tam par neezigu algu, ko „wirſflauweru“ lungeš ſchegli nolemj, beš darba un maiſes ne weenš newar but. Slimiſas un žitōš nejaufchdš atgadijumōš flauweriš un wiza peederigeē ſahweja beš padoma, jo no maſaš algas jau newareja neta ailižinat. Tā muhfu fugu lahdetaji wareja puhleteeš žil ween gribedami, tomehr nekurp netika, wiſi wizu puhlixi jau nahza pa leelalai daſai „ſltaja perelſi“ tupeſcheem „wirſflauweru“ lungeem par labu. Bet pee lihdiſchinigajeem apſtahkeem labofchana nekahdi nebija panahlama. Kaš tad gan lai par flauweru likteni butu gahdajiš. „Wirſflauweru“ lunge par wafaru fuleš peebahfuſchi pawadija ſeemu it meerigi ſltajiš ſalondš par labahm rebem ſrahdomadami. Kahda teem gan wehl tahta data gar ſrahdneeku likteni, pawafari jau nahls atkal pee teem, fa biterš ſeedōš.

Sahpigi aiſtar ſchahdas nebuſchanaš žilweku mihtotaja ſirdi, kad laſam no daudš žitahm malahm, fa tur darbu deweji par ſrahdneekem un wizu liktena pahelabofchana ruhpejahš. Tomehr tur žitam pret Dewi ſurlaš auſiš, zetaš ſirdi, tur raugi patš ſew lihdiſeteē, godišgā, atkautā wiſi. Šchi atſiſchana jaunatōš laikōš ari Latweefchuš peepedeuſi, daſchdaſchadas beedribas dibinat. Ar ſchahdu noluhfu nu ari flauweru arteliš faſtahdijees, kaš patš peenemš fuga lahdefchanaš darbus un nopelnito algu iſdališ it godigi weenadāš daſaš ſtarp wiſeem beedribas lozeſkeem. Gluſchi ſaprotama leeta, fa arteliš newiſcheme nekahduš waſankuš, bet weeniš godiguš, kreetnuš wihruš, jo wiflam artelim ja-aiwid par ſatra beedra darifchanaš, žil tahtu taš arteliš aiſnem. Zaur to ſipri ween pajelſees Rigas flauweru ſahwolliš neween ſitumigā, bet ari mantāš ſinā. Tikoi ar turibu war ſitumiba wairoteēš, žilwekš juhtaš, fa ir brihwōš, un brihwibaš atſiſchana ir wiſadā ſinā ſipriš diſneeliš — uš preefchu. Wiſleelakāš nebuſchanaš, wiſlaunakee ſadiſhweš augoni iſjelahš žour nabadiſu — it ihpaſchi zaur ſemato ſauſchu lahrtu, ſrahdneeku, nabadiſu. Par winaš nowehrfchana, par ſauſchu turibaš wairofchanoš, ruhpejahš tapehz iſlata gudra waldbiſa, atſihdama, fa it ihpaſchi ſche meſlejameš kurpeš ihſtenaiš ſpeedeſš, rauga un puhlejahš, žil ween waredama, ar wiſeem ſaſneedſameem lihdiſeekem ſemato lahrtu nabadiſu nowehrfi. Tahdš kreetniš noluhkš ari muhfu flauweru artelim, kaš ruhpeſeeš apſiprinat un pabalſit wezu

wezu ſikumu, fa iſlataſam jadabon fa data, ko wiza darba, wiza puhlixi praſa un kaš gahdohš ari par to, fa flauweri ari nelaimē atgadijumōš turpinat wairš nebutu beš palihdiſibaš. Wehleſamš tikai, fa artelu kreetnaiš noluhkš atrahtu wiza ſaprotejuš un peefritejuš. Paſchā pirmā rindā jawehlahš, fa Latweefchu kugineeki, Rigā nonahldami, weeniš Latweefchu flauweru artelim ſawu uſtiziſu dahwatu. J. S.

Rigas Kreewi war lepni but uš ſawu jauno, wakar eefwehrito namu. Wiaſch ir ne tikai ahrigi weenš no Rigas ſkaiſtaſahm un leeliſtahm ehtahm, bet ari eefchā rahda telpaš un eetaiſeš, lahdaš atrodamaš til wišbagatafōš bajaru namōš. It ihpaſchi koſcha ir beedribas leelā ſahle, reneſanſeš ſihlā. Sahlei ir ſlatuwe un lori. Sahleš garumš 86 un platumš 49 pehdāš. Telpu winaš warot atrahš 600 perſonaš un uš koreem 200 perſonaš. Pee nama ogaifmoſchanaš, ſidbiſchanaš, mentilaziāš un drofchibaš pret uguni pa eefpehjai eewehroti jaunako laiku iſgudrojumi. Un tomehr ſchi lepni buhwe naw iſnahkuſi til wiſai dahrga — tikai lihdi 240,000 rbl. Noweſhſee nami — wezaiš Ulej beedribas namš un diwi ſlahtpirktee, lihdi ar grunti — maſfajufchi 145,000 rbl. Tā tad jaunaiš Kreewu beedribu namš, tā wiaſch tagad ſlahw, maſka 375,000 rbl. Šchiš namš ir wifu ſchejeeneš Kreewu beedribu kop-ihpaſchumš, ſem noſautuma „Ulej“ (Wiſchufiroſp). — Kreewi ſahla tautiſki beedroteēš tikai 1862. godā, un ja-leezina, fa ſchōš ne wairaf tā 20 gahdōš wizi teefchom ir wihriſchki un diſchani ſrahdajufchi: wizi ir dibinajufchi lihdi 15 daſchadu beedribu, kuru mantiba ſneediſchš lihdi miſlonam rublu un ir iſlarojufchi ſew eewehrojama ſlahwolli meetišo waldōſcho ſchiru ſarpā. Smalſas ſinaš par to wifu, pehz nama eefwehriſchanaš zaur biſlapu Donatu, mehš dabujam diſidet iſ J. J. Wialoſchewa un A. J. ſchutowa wehſtijumeem. — Wehlaſt bija maltite, uš kuru bija atnahluſchi lahdaš 300 perſonaš, gan dahmaš, gan lungi. Pee goda galda redſeja biſlapu Donatu, ſenatoru Manaſeinu, gubernatoru baronu Uegſull-Gildenbandi un wifu ſchejeeneš Kreewu beedribu delegatuš. Par malſiteš laiku, pehz eeraſtahm laimeš wehleſchanašm ſwezi-naſchanaš telegramaš tika nolafitaš, kuraš pa leelalai da-lai, žil woreja noſehgt, iſſajijaš preekš par Kreewu lihdiſchinigeem panahkumeem ſche Baltijaš juhraš peekraſſē. Wiſlarſtatahš laimeš wehleſchanaš bija ſubtiſuſi tā ſauktā Kreewijaš ſtrōš — Maſkawa. (B. B.)

Kahdā iſ ſenakeem „Balt. ſemkopya“ numureem, ihſumā peeminejahm paſiſhtamā, kreetnā tauteeſcha, podparutſchilaſiſupa un wiza jaunāš ſewiſkaš aiſzeleofchana uš Simbirſku. Toreiſ til bijahm uſiſhmejufchi, fa zeen. aiſzeleotajuš pawadiſi, bija ſanahluſchi wairaf ſintu žilweku. laš ar ſkazu, jo ſkazu „ura“, un „laimigu želu dahrgee tauteeſchi“, netil ween ſtanžijaš loguš ſatrinajaja, bet ar til labi aiſjekotajeem, fa ſanahluſcheem paſcheem ſerſnigaš aſaraš iſſpeeda, kaš atgahdinajaja, fa Latweefcheem, lai tee ar tahtu ſchirti, arweenu kopā jaturahš, ko ariſan ſiſupa ege ſawdš ihfōš atwadifchanoš wahrdōš apleezinajaja. Toreiſ gan apſoliſjahm dot par ſiſupeem plaſchaku aprakſiu, bet taš deemſchehl daſchadu nepahrfpehjamu eemeſtu dehl naw eefpehjamš iſdarit. Waram tikai to teikt, fa ſiſupiš ir ſtalti noaudſiš, ar jauku iſſlatu un koſchu bahridu — daſchi teiz, fa taš iſſlatoteēš gluſchi pehz nelaiſta ſtobekewu. Ari wiza zeen. laulata draudſene netil ween zaur ahrigo peewelkoſchu iſſlatu, bet ari zaur ſawu apkehribu un prahta weiklumu, fa to pilnigi peerahdija wiſeem paſiſhtamā „ſiſupa praħwa“ ſara teefaš preefchā, ir pilnigi žeeniga ſiſupam lihdišas ſtahteeš.

Tagad par ſawu kreetno tauteeſki waram ko preezigu paſtaot: Simbirſkā ſlahwoſcha 5. Wiza Keiſariſkaš Karaliſkaš Augſtibaš Wabzu Keiſara Pruſchu Karala pulka oſigeri 29. auguſtā ſchohwa mehri dehl goda algas, fa iſweizigataiš ſrehtneekš ſanehma godalgu Podporuſchikiš Kahlēš ſiſupiš. Ta ir laba preefchihme žiteem Latweefcheem.

Domenu miniſterija 1883. gadam iſuhguſehš kreditu, 321,230 rbl. leelu preefch krona ſemeš reguleſchanaš Baltijaš gubernāš, jo projam preefch ſemneeku agrar-buhſchana nodibinaſchanaš un preefch ſemeš iſmehriſchanaš. Reguleſchanaš darbi žgauniš jau nobeigi; tikai Wiſſeme un Kurſeme tee wehl iſdarami. Agrar-buhſchanaš nodibinaſchana kricht uš ſchahdahm gubernahm: Wologdaš, Wjatkaš, Olonezaš, Permaš, Poltawaš, ſchernigowaš, Drenburgaš un Ufaš. Tantiš pat gubernāš, fa ari Riſewaš, Witebſkaš, Laurijaš un ſtawropoleš, ſeme wehl jaiſmehri. Wiſpehdigi wehl griš uſnemt krona ſemeš un meſchuš Sibirišā.

Walmeera. Nekruſchu loſeſchana Walmeeraš aprinſi notikš 2. ſantonā 1. nowembri ſimbahdōš, 3. „ 8. „ Walmeera un 1. „ 11. „ Walmeera.

No Uſſineeſeem. Wafaraš preeku weetā jau nopeetnaiš rudēš ar ſawahm ſalnahm un aukſteem wehjeem eefahjeēš, koteem lopas noraudamš un puķu ſeeduš lau-

pidamš. Bet rudēš ari ir ta gabēlahrtā, tur ſemkopyiſ ſawu labibu ſawahjīs un iſkultiš, aprehlina, waj wiza darba puhlixi atlihdſinati. — Pee mums bij ſchis gahdš beſgan labš, ſeemaš labiba it brangi iſdewahš, tikai wafarejš zaur leelo ſaufumu weetahm nebij ihſti teizamaš. ſhbolina un ſeena ari deefgan uſauga, tā tad pahrtikaš ſinā ne-efam gluſchi wahjee. Uſſineeki ne til ween kreetni ſemkopyi, bet wizi ari ruhpejahš par gara atlihdſibu un uſ-jautrinaſchana. — Uſſinaš pagafkam, loi gan naw wiſai leelš, (paſtahw iſ 26 ſaimneekem), ir paſcham ſawš glihdš ſkolāš namš, dſeedataju loriš un biblioteka. — ſkolāš namš tika pehrngada rudēni eefwehitiš. Dſeedataju loriš faſtahdyjahš pagahjuſchā pawafarā ſem weetišgā ſkolotaja W. ſga wadibaš, un ſtahjahš pirmo reiſi publikaš preefchā ſalumu ſwehtōš, kuruš Uſſineeki juliš iſrihloja pagafka bibliotekai par labu. Dſeedataji, zaur publikaš labpaiſchanaš iſtahdiſchana eeduhſchinati, domā ari pee tre-ſchajeem wiſpahrigeem Latweefchu dſeedaſchanaš ſwehtkeem dalibu ſemt. — Biblioteku atwehra 25. ſeptembri ſch. g.. kuru eegahdaja par atliſkumu no mineteem ſalumu ſwehtkeem. Daſſchanaš nauda par godu 40 ſap. Ariſan tapat ſehjumeem teel graħmataš aiſdotāš laſti. Žeramaš, fa ſaimizu pagafki zaur laipnu peedaliſchanoš pee laſſchanaš biblioteku kreetni pabalſitiš. Wehl japeemin, fa nodomataš atkal ſeemā ko iſrihtot bibliotekai par labu.

Ari preefch tautiſtajeem laikraſteem Uſſineekōš naw durwiš aiſſehgtāš. D. J.

Kurſemeš gubernāš karaliſkaš ſomiſija pa Kurſemeš „gub. awiſi“ iſſižo, fa aprinža ſara ſlauſbaš ſomiſijaš ſcha gada loſeſchana un rekrutu ſemſchana uſfahls ſchahdāš deendāš.

Dobeles	aprinſi 1.	ſantonā Jelgawā	8. nowembri.
"	" 2.	" "	4. "
"	" 3.	" "	1. "
Bauſkaš	" 1.	Bauſkā	4. "
"	" 2.	" "	1. "
Tukumaš	" 1.	Tukumā	4. "
"	" 2.	" "	1. "
Talſu	" 1.	Talſōš	4. "
"	" 2.	" "	1. "
Kuldigaš	" 1.	Kuldigā	5. "
"	" 2.	Saldū	1. "
Wentſpils	" 1.	Wentſpili	4. "
"	" 2.	" "	1. "
Alſiſpites	" 1.	Alſiſpiti	1. "
"	" 2.	" "	5. "
Grobinaš	" 1.	Grobina	1. "
"	" 2.	" "	4. "
"	" 3.	Leepajā	8. "
Jaunjelgawaš	" 1.	Jaunjelgawā	6. "
"	" 2.	Jakobſtatā	1. "
Žuſteš	" 1.	Grivā	8. "
"	" 2.	Žuſte	1. "

ſi Alſiſpites apgabala. Pagahjuſchais plaujaš gahdš ſawāš ſawadibaš dehl loki eewehrojamaš. Pawafara eefahkaš ar labakajahm žeribahm; aprinža un maija mehneſchi bija jauki un augliši, zaur ko ſeemaš labiba fa ari agri ſehtaiš wafarejš kreetni ſanehmahš un juniša fa ari juliša pahrlēzišgam karſtumam un ſaufumam fa par ſpibti puſlihdš labi iſturejahš. Daudi ſiltaki iſgahja ar wehli ſehho wafareju. Karſtums to tā noſpeeda, fa taš daudš weetāš nedabuja ne uſnahkt nedš iſplaukt. To paſchu wahji auguſcho aiſſehra auguſta mehneſcha leetuš, kurſch ſche pee mums lija zauru mehneſi un to pehdigi ſapuhdeja. Kar-tuſeki dehl leela ſaufuma loki maſtai, neiſnahl ne 4 graudi. Rudſi, kaš no auguma loki labi iſrahdijahš, iſnahl pee lihſchanaš tikai uš 8 graudi. Tā tad ſchis gahdš daudš ſemkopyeem loki behdigš, it ihpaſchi teem, kuri noſawejahš ar wafareja ſehſchana, jo teem neween maſ uſauga, bet taš patš uſauguſchais wehl ſapawa. Lihdi ar auguſtu nobeidiſahš leetuš un ſeptemberš bij til jaukš un ſiltš, fa ſen neredſetš. Rudju ſehjaš, ko ſlapjā auguſtā eefehja, newar ar ſcho ſaufumu un ſitumu apradinatēš, ſaufāš weetāš ſelmenš iſſkatahš tihri bruhnš. Pehz agrā pawafara nahls ari agriš rudēš, jo 1. oktobriš atneſa mums 3 gradus ſaltuma. — ſemkopyiſaš departamentaš peefuhija koreſpondenteem wafaraš laikmetā ſakrahtahš ſinaš, gan-drihš no wiſas Kreewijaš. Teel iſſajita ſcheloſchanaš, fa iſ Baltijaš til maſ koreſpondentu un fa daſchi jautajumuš neefot pareiſi ſapratuſchi. Teel weegli iſſlaidrojamaš: lai-ſam wiſi nahl zaur to, fa jautajumu ſiſeš Kreewu walodā. Kur Walteeſchi lai tildaudš prot par kreewiſki. Tapehz ari nekahdš brihnumš, fa no Baltijaš til maſ koreſpon-dentu. — Nakli no 26. uš 27. ſeptemb. nodedſa ſazdangaš ſikuru muſchkaš riſaš; rišā netapiš ſchim brihſcham ſrah-datš. Domā fa ugunš peeliſta.

Pee mums kašdš rižibaš mahzibu ſtudentš, kurſch ſcho puſgodu ſawāš ſtudijaš G. kroga turpina, iſrahdiſi wai-ral weefibāš, fa taš ari duhra waronibu ſtudeerejēš, wai-ral weefieem giħmjus iſſkrahpemamš. Bus reiž žeenigš ſrahdneekš ta lunga wiħna ſalnā.



Pea mums „Aras“ tapa katram pagasta wezafajam fa ari muishneekem wairaf effemparos libds 4. numuram par wolti peefubtiis, ar to pasemigato luhgshanu, gabdat par ta isplaitshanu fawds aprinkds. G. D.

No Leepajas mums rakfia: Zeenijama redakcija! Rabdas deenas atpaka! Subfu godajama lapu atradabs sinojums par fawadu rewidentu Alipute. Tur bija fajita, fa Powels J. Nettingers esot kahds bijis adwokats. Tas naw teefa. Nettingers ir pehz amata skroberis. Winafeh ir shahwejis kara-deenesa un tur ufdeenejis par wezalo ffrkhweri. Tehz tautibas Wahzeetis. Preeksch kahdeem 5 gadeem atpaka! Winafeh bija fche Leepaja kahdas nedekas par polizejas waktmeistaru. Isgahjufcha seema winafeh eeradabs atkal Leepaja un zaur fludinajumeem weetigads amises peebahwajabs par padoma demuju teefu leetas, fubdsibu un luhgshanas rakfiu fagatawotaju. Waj winafeh pateesi prahta fajuzis, to nemahku ihiti leezinat, bet to gan sinu, fa ir leels dsehras. Wina brahlis Roberts Nettingers, pehz amata melderis, deeneja wairaf godus Alipute par waktmeistaru, bet tagad jau preeksch wairaf fa gadu no deenesa atlaista, ari dsefshanas dehl. Tadehl loti brishnos, fa Alipute kreisfakala fungam wareja ta peekrahptees, fur tas wahrds „Nettinger“ til wispahrigi pashtams. (V. W.)

Par frogu nebuschanahm „Wirulane“ rakfia ta: „Par frogu nefahrtibahm un nebuschanahm ir deesgan fuhdsibas un schelofshanas dsehdetas, bet leeta wehl nelabojabs nemas, bet top pa dakai wehl breefmgafa. Kad preeksch muhsu frogoem netaps stingrali likumi doti un wimu flaitis netiks masinat, tad pehz kahdeem gadeem meh budim laikam bagati ar laupitaju bedrem un flepkanu midseem. Nehegi un fchawfchali ir klaustees, kas jau tagad noteel frogds Sahras draudse. Rijas frogu krodse-neekam pa wifu nedelu naw gandrihs neta ko darit, bet fwehtdeenas walara frogs ir pilns ar aplahrteem laudim. Kad wini tur katrih fawa wihse reibinajofshus dsehreenus baudijufchi, tad gandrihs katru reis isjelabs nejauka plehshanas un kouschanahs, fur daschreis ar duhrem un kulakeem wairs nepeeteel. Refen wehl tur atgadijabs negehligis notikumds. Swehtdeen 5. septembru tur kahds wihrs ar almiseem tila ta fadaustis, fa wehl palika tikko pusdshims. Bet nedeku wehlaki, 12. septembru tur ar nasi ari ismehginats. Wakara pulksten 9. frogu iszehlfshahs kildas un krodsenees mehginajis tadehl wifus istaidit. Bet uf so krodsenees pas tizis apdraudets, lampas tikufshas fadaustas un ugunis isdsehts. Bet tumfa kahds brehzis fahpigi: „Palihga! Palihga! Es tiku ar nasi durts!“ „Un teefham brehzejam diwi nascha duhreeni bijufchi ribas.“ — (Teefham wifur dsehd par to fuhdsamees, fa frogds noteefot daudf negantu darbu, fa tur daudfreis teefot pawerti daschadi wasanki un blehshi. Krogi ir uf muishu semem, un tajds pagastu polizejas wara nefneeds, bet muishu polizejas mas jeb nemas negahda par fahrtibahm frogds. Krogi ihpafchneeki flatahs tikai uf to, fa par frogoem war leelafas nomas dabut, bet rets kahds uf to, waj frogu nomatajs ir ari godigs zilwels. Wahzu lairakfi gan beelchi, ihpafchi pehdejais laita, brehz pilna muts, fa tautifkas amises, beedribas u. j. famaitajot laudis, laut gan minetas amises notikufshas nekreetnibas alash graiso, un beedribas laudim mahza labaku fadshimi un godigaku ufwehshanos, bet par frogu nefahrtibahm Wahzu lairakfi turprei zeech klusu. B. S. Red.)

Ka firgu fahdsiba zaur to ihpafchi pee mums til leeliska mehra tplatijufshs, fa firgu sagki neteel deesgan bahrgi strahpeti, par to dsehd lauzeneekus beeschi fuhdsotees. Ka fchahdas fuhdsibas naw bes pamata, par to „Dlewilz“ peemed kahdu peemehru. Julija mehnefi Kribdenera muishas kalpa dehlis nosadhs kahdam fainneekam firgu. Saglis tizis peekerts un brugu teefai esubtiis, kura to pehz kahdahm nedekahm atkal palaidufsi, kas laudim nemas nepatizis. No zeetuma uf mahju brauldams, tas nosadhs atkal zeka mala ganiba peefeeu firgu, un tizis peekerts un kahda muishu apzeetinat; bet no tureenes tas pa nokti islauses, nosadhs atkal firgu un aibrauzis ar to it meerigi uf mahju, fur to wairaf pagasta eerehdai atkal apzeetinaufchi, eeflehguufchi dselss un fuhrijufchi uf Terbatu. Bet sagla wedeji netizejufchi, fa brugu teefa to strahpehs, tadehl wini fpreedufchi pafchi tam strahpi, un kahda birfelis ufslaitijufchi tam par mahjibu labu kahrtu ar behrsu fchagareem.

Par fenatora rewififu runadams, „Dlewilz“ rakfia ta: „Mufhu augsta Semestehwa labprahtibas dehl mehds peedshimujufchi to laimi, fa muhsu dsimtene teel rewideta. Sde atfubtitee augsti waldbibas eerehdai zenschahs nu tahs weetas umelket, fur turpe fpeefch. Dai wizeem tas butu eefpehjams, tad laudim fchehligi atwehlets, iffazit fawas domas fenatora fungam. Schi atlauja, mihlee tauteeufchi, usleek mums leelus peenahkumus. Mums fawas dahrgas dsimtenes truhlumi un kaites ruhpiji jaispehti, un tad tee rewidentam jaudod. Zaur to waram zeret, fa fchee truhlumi un kaites tiks nowehrsi. Wifis, kas muhsu dsimteni aistawe dabigi uf preekschu eet, nu janefs gaismas

preekscha. Rewideshana pastahwehs wehl kahdu pusgadu un fenatora kungs pats laikam apmelkeh katru aprinka pilsehtu, lai redsetu, kahda muhsu dsihwe. Preeksch strahdashanas tadehl mums ir wehl deesgan laika, bet preeksch gulefshanas nam. Daudf pufes fajaja sinu jau kas eewehrojams pastrahdat. Mehds dsirdam ar preeku, fa daudf pagastu brabligi un wihrijufchi weenajufshees un sem fawu waldu waldbibas fawus padewigus luhgumus fenatora fungam eefneegufchi. Jo prahtigali wini to isdarijufchi, jo labaku leezibu wini par fawu kreemibu ar to augstaka weeta peenefufchi. Mehds dsirdam, fa gandrihs wifis Igaunu pagasti wehl fchaja gada uf fawas tautas tagadibu un nahlamibu doma un tai par labu rotas peeleef pee arka. Ar to wini peerahda, fa wini fa pilnigi, pastahwigi wihri prot domat par fawu dsimteni. Lihds ar to, kad ari wini fatra pagasta lozeka luhgumu jeb fuhdsibu ufshime fawds luhgumu rakfids, wini padarihs luhgumu rakfius par weenprahtigakeem un wihrijufchakeem, paleelinahs tos pehz fatura un pamasinahs tos pehz skaita, kas loti jawehlahs. Rewidetajeem bus no wairaf fwara weens luhgumu rakfids ar tuhlfstots parafsteem, nekä tuhlfstots luhgumu rakfiu, katrih ar weenu parafstu. Wifswarigaka leeta ir fa, fa luhgumu rakfiem wajaga buht ar prahtigu un uf pateefibu dibinatu faturu. — Ir mehds no fawas pufes nopeetni ufazinam fawus tauteeufshus, atturetees no neezigeem un nedibinateem luhgumeem, jo tahdi luhgumi ne til ween apgeuhkina rewid. fenatora fgu, bet ari flahde mums pascheem daschada sinu.

Preeksch Kaunas, Wilnas un Grodnas gubernahm nefen „Wald. Wehshnefi“ iffludinats loti fwarigs likums. Keisara Majestete 3. junija fch. g. Wifaugfaki apstiprinajis nofazijumus pahy to, fa minetas gubernas 2. fchiras walineekem (вольные люди), kas dsihwo uf muishas semes, tee no wizeem eekemtee semeegabali eemantojami waj nomajami. Pirkshana janoteel libds 23. aprilam 1885. g.; kas newehlahs pirft, war to nemt nomu uf 6 gadeem. Bet ja libds minetam laikam kahds fawu semes gabalu nebutu neds nopirzis, neds ari ar muishas ihpafchneeku noslehdsis jaunu arendes kontraktu, tam weenu gadu pehz 23. apr. 1885. t. i. 23. apr. 1886. g., ja-attahj fawo zeemats, muishas ihpafchneekam par labu. (Ja kam agrakais arendes kontrakt wehl nebutu notezejis 23. apr. 1885. g., tam semeegabals ja-attahj weenu gadu pehz fcha kontrakta notezeshanas.) Pirkshanas un arendes malka par defetiau zaur likumu nofazita fchahda: Pirksh. malka: Arendes malka:

Kaunas gubernas:

Poneweshas aprinkfi	71 r. 50 f.	3 r. 57 1/2 f.
Kaunas, Wilkomiras, Schaulu un Rosijenu apr.	65 „ — „	3 „ 25 „
Telshas apr.	61 „ 76 „	3 „ 8 1/2 „
Nowo Aleksandrowas aprinkfi	48 „ 75 „	2 „ 43 1/2 „
Wilnas gubernas	39 „ — „	1 „ 95 „
Grodnas gubernas	32 „ 50 „	1 „ 62 1/2 „

No pirkschanas summas 85proz. dod kronis, un 15proz. pirzejam pafcham janomalka muishas ihpafchneekam. No krona islitats 85proz. pirzejam ja-famalka 49 gadu laika, il gadus pa 6proz. malkajot.

Peterburga. „Birshewija Wedomosti“ fimo, fa Londona nodibinajufshs akciju-importa-fabeedriba“. Winaas leelafais usdewums bus, is Kreewijas eewest jehlu galu preeksch Anglijas tirgeem. Transports libds Anglijai nofazits uf 7 deenahm. Sabeedribas panata kapitalis esot 100,000 mahziru sterliu (1 miljons rublu).

Peterburga, 7. oktobri. „Kraja“ top sinots: Laupitaji, kas 26. septembru stary Melitopoli un Werdjansk ustruka pastam, nosita postijonu un islaupija pasta-taschu ar 500,000 rbl., ir tagad nokerti. Pee wizeem atrada wehl 160,000 rbl.; ir Kasanes Tatari.

Peterburga, 8. oktobri. Schodeen „Wald. Wehsh.“ fimo: No pasta usbruzena pee Melitopoles laupiteem 501,941 rbl., wakar atabuti atpaka 326,920 rbl., pehz tam kad fakettee laupitaji pafchi bija usrahrijufchi weetu, fur nauda paslehpta.

Skopina, Kasanas gubernas. Skopinas bankas direktors, J. G. Mikow, nosudis, banku nelo zitu neatfahdams, fa tilai pafcha welfelus, pret kureem no bankas kafes ischemis libds peegi miljonas rublu. Bankas naudas summu, kura istruhfist, tafseere uf trihspadfmit miljeem rublu.

No ahfseemem.

Aufiro-Ungarija. Herzegowina, pee Melnalfneefchu robeschas atkal parahrijufchahs nemeerneeku bandas, kas usbruhfot fchandormeem un saldatu patrolahm.

— No Trieste fimo, fa bumbu atwedejs Oberdanks noteefats uf nahwi. Spreedums wehl naw apstipnats. —

Franzija. Waldibas farunas ar zitahm leelwalstim dehl kapitulaziju atzeshanas Tunise fchim brik-

icham atnefufshas io augli, fa wifas leelwalstis apfolijufshas zauruhfot un pahrlabot kapitulazijas. Wiau pilniga atzeshana no leelwalstim naw peenemta. (Kapitulazijas ir lihgumi stary Europas walstim un Tunises waldbibu, zaur kureem nofazits, fa Europas walstu pawalstineeki nestahw sem Tunises teefahm, bet kaites sem fawas walstis konsula teefas.)

Anglija Londones pilsehta nahlofcha gada notureschot leelu fawu un swejneezibas riktu isstahdi, to atwehrs 1. majä. Iffstahdi dalifchot wairaf fchekras, kas atkal fakriht fewischläs nodakds.

1. fchekra istahdhis pirmä nodala wifadus swejneezibas riktus, kas fihmejabs uf juhras sweju un otdr, kas teel leetati pee fawu keshchanas upds un esards.

2. fchekra i peekritihis swejneeku ekonomifski joutajumi, fa drehbes un apgehrbi, bariba un wefelibas kopshana, mudufi un fihmejumi no swejneeku eklam; tapat ari daschodas pelnas beedribas, dsihwibas apdrofshinaschanas, laiwu, riktu un zitas mantas apdrofshinaschanas u. t. j. pr.

3. fchekra buhs isstahditi daschadi fawu produkti, fa fahlitas, fchahwetas jeb zitadi eetaifstas fewis; trahns, kawijars un lihme, un pehdigi ari tahdi dailti, kas fihmejabs uf fawu andeli.

4. fchekra peederehs wifis, kas fihmejabs uf mahfshigu fawu perinaschanu un audshinaschanu.

5. fchekra buhs wifis atrodams, kas fihmejabs uf fawu dabasfahsteem, tapat fa

6. fchekra atrahdhis stahstus un apraktus par swejneezibu, likumus par sweju un tirgofshanos ar fawim.

Iffstahdi atwehrschot majä sem Uebes printfcha wadifshanas, wina eewehros tilkas juhras fa zitu uhdena swejneezibu no ekonomifstas, tirdsheezibas, ruhpsheezibas un likumu doschanu pufes. 2.

Italija. Justiz ministrs Zanardella esot eefneedis fawu atfahpshanos wifwairaf tadehl, fa ministru preekschneeks Depretis fawa Strabellas runa aiffahwejis draudshu ar Auftriju un Wahziju. Zanardella peekrihtot beedribas „Italija irredenta“ zenteeneem.

Turzija. No Arabijas, ir ihpafchi no Mekas nahf daschod nesflaidras sinas. Tur leelabs bijis jeb wehl pastahwot fiprs dumpis, jo Turku waldbiba iffludinajufsi fiau, fa Zemenes prowinzes gubernators esot pilnigi fahahwis dumpineekus, netabl no Ufhadas pilsehtas. Waj fchim dumpim kahds fahars ar pahrgrofijumu Mekas leelsherifa amata, un kas tam par mehreem, naw sinots.

Seemel-Amerika. Nu-Jorkas komiteja preeksch palihdsibas Kreemu Schiddu aifgahjeem iffludinajufsi, fa wina wairaf neefot eefpehjams, atrafi preeksch mineteem Schiddeem darbu, un fa wina jau esot 900 Schiddu aifgahjeju, kas bes darba un bes grafcha naudas. Wina tadehl septembra mehnefi atkal aiffubhtijufsi uf Kreewiju atpaka 111 Schiddu, kas preeksch strahdashanas nederigi jeb no tahs atraujabs. Ka Schidbi newar Seemel-Amerika atrafi darbu, laut gan ziti aifgahjeji pa fimeem tuhlfiofcheem to atrod, tas isflaidrojabs zaur to, fa Schidbi pa leelai dakai naw apradufchi ar laulfaimneezibu un ziteem greuhiteem rotas darbeem, bet wairaf nodarbojabs ar tirgofshanu un tahdeem pelnas darbeem, kas ar tirgofshanu stahw fahara. Bet fcheem Schiddu weikakeem Seemel-Amerika naw ihsta pamata, jo weenlahrt Seemel-Amerikaneefchi pafchi pahraf labi prot tahdus weikalus, un otrlahrt Schiddu atnahzeji nepafihst tureenes buschanas un mahf tureenes Anglu walodu. Turpreim tee Schiddu aifgahjeji, kas negrib dsihwot no tirgofshanas un fchaharefshanas, bet kerabs pee zita darba, teefot loti labi uf preekschu. Schiddu kolonijas, kas dibinatas Nu-Dsherfi, Kolorado un Dakota apgabalds, it labi usplaukfot.

— Par bagato kweefchu plauju Saweenotäs Walstis fchini gada jau fimojam. Anglu awife „Times“ tagad fneeds par fcho plauju fihlafas sinas. Pawifam esot noplauts 525 miljonu buschelu kweefchu. No fcheem atleel preeksch aifwehshanas uf ahreemi, it ihpafchi uf Europu 225 miljonu buschelu (80 miljonu fchetwertu). Bet wehl daudf leelifkala bijufsi Turku kweefchu plauja Saweenotäs Walstis. Schee kweefchi ir Seemel-Amerikas fwarigaka labiba. No wizeem fchaj gada esot eenahzis 1800 miljonu buschelu, ta fa laudis labi nesla, fa isleetat fcho labibu. Pa dakai to leetabs preeksch lopu barofshanas, no lam warot gaidit, fa galas zena kritifchot. Bagatais gads ari esot peewilizis is Europas daudf atnahzeju. Jau pagahjufcha gada atnahzeju flaitis bijis 789,000 zilwetu, bet fchini gada tas buschot wehl leelaks. Leelaka atnahzeju data demufshs uf Seemel-Amerikas reeruma daku, fur wehl daudf tuffchu, neapstrahdatu apgabalu. Zaur to dselsszekeem atlezis labs eenahkums. Nu-Jorka esot no eenahzejeem pagahjufcha gada par 6 miljonu dol-laru (12 milj. rbl.) nopirfts dselsszelu biljetu.



# Sludinajumi.

## Keipenes semkop. beedribas Sapulze

būs 17. oktobrī š. g. Keipenes valstī skolā, pulksten 4. pēc pusdeņas.  
Deenas labrība: **Par mešceem. Preešņezība.**

### Tufuma beedriba.

**Swehtdeen, 24. oktobrī pulkst. 1 deenā, General-sapulze.**

Deenas labrība:

- 1) Daščabi škojum.
- 2) Reivīšas komiņas mehļšana.
- 3) Par beedribas lošalu.

Rehjam

pulksten 6 vakarā:

## Musikalisks un weefigs wafars, tīlai preešņ beedreem un wizu samlijam, Geesja bei malfas.

**NB.** General sapulzē un weefigā wafarā mar tīlai tabdi beedri peedallstees, tas isachmufchi beedru labrīb, kuras eesejot sablē jautabda.

**Preešņezība,**

## Sludinajums.

Alfaudamees uf teem sludinajumeem par mahju pahy-dofchānu Balt. Sem. Nr. 39. un 40., teel sīnams darīs. ta kontraktu noslēgšana notiks no 22 oktobra līdz 10. novembrim š. g. Tuwafas sīnas pee A. Abbrondt fga. Rīgā, Keever-eelā Nr. 3. pašā namā.

## Rig. Latw. teatris.

Apakšējai komiņjai tas gods, wafinot zeem. teatra draugeem uf lauleem, tas wehlabš sawas draulščanas Rīgā tā erihlot, ta wīnās faktiēt kopā ar labdu teatra israbdijumu šchejeens Latw. teatris. — ta libdi tablatai nofajisčanai spēlehs šchādās deenās: 24. oktobrī, 7. nowembri, 21. nowembri, 5. dezembri, 25. dezembri, 2. janwari, 9. janwari, 23. janwari un 6. februari. Tablatas israbdijšanas nofajis turmat. Pīlachi slubtinajumi par katreišgo israbdijšanu būs lasam „Waltijas Wehtnefi.”

Rig. Latw. beedr. teatra komiņja.

## Kereet sagli!

Nakti no 7. us 8. oktobrī. Dees wīs muifšas fainneefam Wabrtin Keepam nofaga **tumfchi bruhna Echwe**, pahri par 3 gadeem weza, preešņlabjas apfaltaš, kalfis nepeeaugufschām kreppem; ar praateem, brubni wehweeteem kurwahaagem, preešņee riteni žitadi neta watajeje. Kās par šho sabdību ustrabdihs labdas tuwafas sīnas, dabahs **25 rubfi pateizibaš algas.**

Saweem zeeniteem kundem pašnoju, ka žaur to, ka tas namš **Ahr-Rigas Kalku-eelā Nr. 26** ir nodedsiš, tagad fawu

## ahdu bodi

efmu wabrēhlis uf **Peterburgas Ahr-Rigas Kalku eelu Nr. 34, Kamkina namā.**

**J. Bergs.**  
(Senat Kreewin.)

## Jaunas grahmatas.

- 1) **Remištibas jautajums.** Stabils, Mafsa 10 kap
- 2) **Ar tehwa attaufchānu.** Jofu luga 2 zebleds Latw. no Bodneef-Zaunfema. Mafsa 25 kap.
- 3) **Pabrstrauta Zahnis** un wiza domas par tautištās djejas nebdināschānu. No Kalmineeta. Mafsa 25 kap.
- 4) **Dseefmu pawafaris,** djejas no Wenslu Edwarta Mafsa 25 kap.

Dabujamas no **Puhzišču Gederts un beedr.** apgahdibas, Rīgā.

## Teatris

ar weefigu wafaru.

24. oktobrī š. g.

Stulmaneešču beedribas telpās ar diletantu laipnu peedallščanos.

Gesahkums pulkst. 5. wafarā

Batlaban isnahja manā apgahdibā, Rīgā **Maršal-eelā Nr. 5,** un dabujama wifās **Latweešču** grahmatu bodēs:

## Sehta un Skola,

jauna lafama grahmata mahjā un skolā. Pirmāis sehjums.

Gesahjejeem. Sastabdijschi

Kaudsites Matihfs

un Sterfšu Andrejs.

Mafsa 40 kap.

## Schnakenburga

apgahdatawa.

Widewumi teef glihti un ihfata laifa ihwesti.

## Brabli Martinson, Rīgā,

fantoris un sehgeris Ahr-Rigas Kalku-eelā Nr. 8, Wehrmana dahra tuwumā.

### Lehgeris

no lauffaimneezibas-maschinahm un rihskeem.

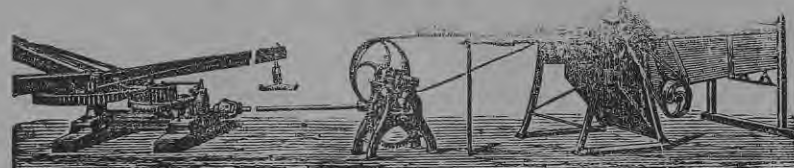


Lehtafee  
zeni.

Lehtafee  
zeni.

**Effetu-maschinas, anfu stroteschanas dšeruwafas, maschinu elta, ahdas dšenamas sifknas, Kreewu, Augtu, Wabzu un Sweedru arkli u. t. j. pr.**

Widewumi teef glihti un ihfata laifa ihwesti.



## Ch. Flethera stiftu-kulānu-maschinas

dafschadās konstrukzijās,

tā tā labibas-tihrijamas-maschinas is Amerikaneefschu un Angleešču konstrukzijās

peedahwa

Rīgā, wifš. Kalku-eelā Nr. 6. febtā. **Bieglers un beedris,** Keepajā, Keelajā eelā Nr. 6.

# Nupat tika gataws un ir dabujams Ihstais Lautas Kalendars 1883. gadam.

Ar bildem pufschots, no kuras Waldemara un Skobefewa it ihpafchi peeminamas. Kalendarā atronahs bei kalendariuma lofnes, uf kuras ir laifa rehlinš, kalendara sīhmes, sehjas nedekas, gaisa nojehgumi un mehnefs starpas, pareistizigu kalendars, walfis un bahnijas swehtki un wifš žits, kas pee tam peederigš, aridfan daudi žitu rakstu un sīnu, tā: Kreewija, Mafsa par pašta fuhtijumeem, Jaungada laimes wehļejums (ar bildi), Semneekš par dakteri (atstahfīts no K. Reinholda), Atdihswojusehs (no W. Sch.), Wīnu buhda drupatās, Tullojums, Zelees rahdees brihwibā (dsejoki), Kriščjahnis Waldemars, Austra, Latwju kugneezibai (dsejols), Aftats pahy pagahjuščā gada notikumeem pafaulē, Išta tabakas wehšture, Aju fopščana, Alfohols jeb tihš spirts, Sehja, Mahju apteekis, Termometerš tā wefelibas ustraugs, Wezais un jauuais kalendars, Tagadeja pafaulē, Jaunais Bahbeles tornis, Brenzis un Schwingulis, dafschadas tabulas, it ihpafchi plakša par procentu aprehlīnāschānu, Saimneezibas un semkopibas kalendars, Tirti Widsemē, Kursemē un Leifchōs (wifpīlnigalais fastahdijums), Ašrahditajs uf dafschahm eestahdem, amatneezibas un tirgoščanas weetahm Rīgā. **Mafsa 20 kap.**

## Puhzišču Gederts un beedris.

## Jaunam skolās gadam

peedahwajam wajadsiģās skolā grahmatas Latw. Kreewu un Wabzu walodās, tā aridfan wifās žitas skolās wajadsiģas un rakstamas leetas. Pee mums aridfan dabujamas Latw. dseefmu grahmatas ar flaidru drukū, sīprōs, glihtōs eesehjumōs un wifadas žitas Latw. grahmatas.

**Puhzišču Gederts un beedris,**  
Ahr-Rigas Kalku-eelā Nr. 14.

Schahdas skolās grahmatas dabujamas no **Puhzišču Gederts un beedra** apgahdibas:

- 1) **Dabas mahzibas** pirmāis kurs tautas skolahm. Sastahdijis J. Kalmīnšch. (Dra wabrabota un wamaitola druka.) Gesecta heefšs wafšs 30 kap.
- 2) **Geografija tautas skolahm.** Sastahdijis K. Koymanis. Ar daudis sīmejeemeem. Gesecta beefšs wafšs mafsa 40 kap.
- 3) **Kreewu walodas mahzibas** pirmāis fahkums. Latweešču tautas skolahm farakstijis awrīnča skolotajs Dadsis. Mafsa 40 kap.

## Par siuu!

Zeentai wubliktai žaur šho pašnoju, ka 8. oktobrī efmu eetafijis **Dobelē** pee tilta, bruhwera meistara **K. Friedel** fga namā Nr. 11,

## Pehrweščanas un kimiskas masgafšanas damf-drukatawu

ar wifū jaunakeem mufureem tā ori welfšanas un preeščanas weenemšanas wretu, ar teel pretim nemtas apstelleščanas preešč wadmālas, fanta, sībdes, wīlnas, kchwīlnas un audellu drehbju wehweščanas un drukafšanas, masgafšanas un tibrifšanas, tā aridfan wifadu drehbju welfšana; arl nelsahreditas feeweefchu leites, wibreefchu un feeweefchu neifabrditi manteki, (paletos) ar wifahm oderem un watem teel wehweiti un wogatawoti.

Peenemšanas weetas ir wehl schahdas:

- Rīgā,** Stabrau eelā, pretim Zahna bahnizai;
- Zehfīs,** Rīlwa namā, pretim Latweešču bahnizai;
- Limbaschōs,** Mīshelona namā, Keelajā eelā;
- Jakobštadtē,** Markufchewiga namā, pee weza tīrgus;
- Dobelē,** Friedelka namā, pee tilta.

Mana fabrika atrodahs **Rīgā, Katolu eelā № 52,** pašā namā. **A. Rings.**

**Waldenburgas glahšču fabrikas** baltās logu glahšes un **U. F. Schwarzhoffa** Sweedru arkhus ar tšchuguna, dšelis un tehrauda lemefcheem tura noliktawā un pahrdod par fabrikas zenahm.

## Sander Martinsohn,

Rīgā, Ahr-Rigas Kalku eelā Nr. 16.

# Kungu drehbju magasina no Chr. Lermann,

Rīgā, Keelā Kaleju eelā Nr. 21, Zahnu eelas stuhri, pahrdod gatawus kungu apgehchus, tā seemas paletos no 16 rbf. fahlot un pastelleščanas ihfā laifa fahrtigi isdara un mehreni aprehkina.

Gefsch. un ahrsemju drehbi, kas atrodahs manā noliktawā aprehkinu par fabrikas zeneem.